

Recenzja

PH. DE ZUTTERE. 2004. **Deux cents années de bibliographie bryologique en Belgique (et régions toutes limitrophes) (1788–2003)**. Nowellia Bryologica Numéro Spécial – n° 27. 92 str., liczne wielobarwne fotografie i zdjęcia. Ministère de la Communauté française. Cena: nie podano. ISSN 1377-8412.

Pomimo swej niepodważalnej użyteczności i naukowej wartości wszelkie bibliografie nie należą z reguły do pozycji atrakcyjnych pod względem edytorskim. Prezentują bowiem dość monotony i nieurozmaicony wykaz literatury, ułożony według z góry przyjętego klucza, który ma ułatwić użytkownikom szybkie i sprawne dotarcie do określonych pozycji celem zdobycia potrzebnych informacji. Jak się jednak okazuje również bibliografie można przedstawić w całkiem atrakcyjny dla użytkownika sposób, bez najmniejszego uszczerbku dla jakości przekazywanych danych. Przekonuje o tym wydana ostatnio bibliografia briologiczna Belgii.

Badania briologiczne w Belgii mają długą i chlubną tradycję, a nazwiska B. C. Du Mortiera, J. Kicxa, A. M. Libert, C. M. Delogne'a, a w nowszych czasach F. Demareta, J. L. De Sloovera, Th. Artsa czy C. Vanden Berghena na trwałe wpisały się do historii briologii. Warto tu także wspomnieć o naszym R. Wilczku, który po drugiej wojnie światowej znalazł w tym kraju swą drugą ojczyznę, publikując we współpracy z F. Demaretem wiele cennych opracowań taksonomicznych, poświęconych zwłaszcza rozmnożkowym gatunkom z rodzaju *Pohlia* i *Bryum*. Omawiana bibliografia obejmuje okres od 1788 r., kiedy D. De Gorter opublikował pierwszy wykaz mszaków Belgii, do 2003 r. Uwzględnia ona wszystkie publikacje zawierające dane o mszakach Belgii oraz sąsiednich obszarów Francji, Luksemburga, Holandii i Niemiec. Pomińnię są natomiast prace briologiczne autorów belgijskich, poświęcone mszakom spoza rodzinnego kraju, a tych jest naprawdę dużo, zwłaszcza dotyczących briologii afrykańskiej.

Nowatorskie akcenty w omawianej bibliografii dotyczą przede wszystkim typograficznego zróżnicowania tekstu. Wyraźnie wypunktowane zostały nazwiska poszczególnych autorów w formie osobnych nagłówków drukowanych większą czcionką w kolorze cynobrowym. Również nazwy łacińskie roślin w tytułach prac drukowane są w kolorze niebieskim, przez co bardzo łatwo wpadają w oko. Ta forma druku bardzo ułatwia percepcję tekstu i umożliwia szybkie odnalezienie określonych danych. Dla wielu autorów zamieszczone zostały fotografie, a cały tekst przeplatany jest wielobarwnymi fotografiami mszaków. Ponadto na kilku tablicach zebrane zostały fotografie kilkudziesięciu dawnych i współczesnych briologów, nie mających bezpośredniego związku z badaniami briologicznymi w Belgii, np. K. Linneusza, F. Ehrharta, J. Hedwiga czy E. Hampego. Jest to jednak bardzo sympatyczny aspekt tej bibliografii, gdyż w jednym miejscu zebrane zostały podobizny briologów, których prace mają znaczenie uniwersalne dla briologii. Dzięki temu publikacja ta winna zyskać szersze zainteresowanie także wśród briologów spoza krajów Beneluksu.

Jak każda bibliografia, również i ta winna zyskać spore zainteresowanie briologów, zwłaszcza że wiele ciekawych danych fitogeograficznych zostało opublikowanych w lokalnych, prawie nieznanach czasopiśmie czy ulotnych pracach, o istnieniu których mało kto wie. Być może autorzy podobnych bibliografii zechcą wykorzystać pomysł Philippe'a De Zuttere i uatrakcyjnić krajowe bibliografie publikując podobizny lokalnych badaczy. Sprawi to, że bibliografie takie staną się zarazem cennych źródłem wiedzy dla biohistoryków. – RYSZARD OCHYRA, *ul. Gotańska 15/25, 30-619 Kraków, Polska*.